
PRIMERA APROXIMACIÓ A LA DIETA DE LA GENETA (*Genetta genetta* L.) AL RIPOLLÈS

DANIEL PUIG i MAIDEU*
FERRAN GONZÁLEZ i PRAT*
RAMON LAMIEL i VILLARÓ*

La geneta (*Genetta genetta* L.) és un carnívor de la família dels viverríds, de costums nocturns i discrets. Té l'aparença d'un gat, però amb el morro més punxegut, les potes més curtes i la cua llarga i amb anelles negres. Les ungles són fines i gairebé retràctils.

Se l'anomena també **gat mesquer** a causa d'unes glàndules que segreuen una substància olorosa, de consistència semblant a la mantega, però que no és el veritable mesc i que li serveix com a sistema de comunicació. Altres maneres de marcar olfactivament són a través de l'orina, les glàndules perineals, per fregament dels costats i les portes posteriors o a través dels propis excrements. Els excrements els sol posar en forats anomenats "latrines", situats estratègicament al llarg dels seus territoris; en una mateixa latrina hi poden haver excrements de diferents individus.

Es tracta d'animals solitaris que ocupen àrees petites, sempre en presència de rocalls. S'amaguen en caus que fan entre les roques o en forats d'arbres vells. Quan se senten amenaçades, les genetes fan un xiscle agut d'alarma. Es creu que no utilitzen habitualment altres formes de comunicació acústica amb els seus congèneres.

* Membres del «Grup d'Estudi i Defensa de la Natura» GEDENA-Ripollès.

Actualment aquesta espècie viu bàsicament a tota la península Ibèrica, les illes Balears, la part sud i occidental de França i el nord d'Àfrica (Marroc i Algèria) i hi ha cites a d'altres parts d'Europa properes a França. La presència d'aquesta espècie a Europa ha originat hipòtesis contraposades; així hi ha autors que defensen, basant-se en l'absència de fòssils al plistocè (una època del quaternari), que devia ser introduïda per l'home, potser pels romans, pels fenicis o pels àrabs. D'altres creuen que va ocupar la península Ibèrica abans d'obrir-se l'estret de Gibraltar, hipòtesi que es justifica pel gradient morfomètric que presenta l'espècie a mesura que puja en latitud, gradació que no podia haver-se produït per la importació humana.

Una característica curiosa i poc comuna en carnívors petits com la geneta, és que els joves no s'independitzen fins als 12 mesos d'edat. Durant tot aquest període la mare juga un paper important, però posat en discussió per alguns autors, ja que sembla que la capacitat de predació és innata. Fins als dos anys no són fèrtils, i poden criar durant tot l'any, encara que les èpoques més freqüents de naixement són l'abril-maig i l'agost-setembre. La gestació dura uns 70 dies i pareixen d'una a quatre cries. Poden fer dues ventrades l'any.

Fig. 1. La geneta (*Genetta genetta*)

Material i mètodes

En aquest treball aportem informació de la dieta de la geneta al Ripollès. Hi ha algunes dades de la península Ibèrica, França i el nord d'Àfrica. Concretament a Catalunya s'ha analitzat en unes poques localitats; per això creiem interessant la informació que podem donar pel que fa a la situació al Pirineu oriental i a una altitud d'uns 1.200 m.

Al Ripollès, la geneta té una distribució bastant àmplia (Fig.2), situant-se el límit septentrional a la Vall de Ribes, cap a uns 1.400 m. d'altitud.

En aquest treball descrivim els resultats qualitius del contingut dels excrements corresponents a dues localitats de la Vall de Ribes.

La primera localitat es troba al municipi de Campelles (just al límit de la quadrícula DG 28 i DG 38). Situada en roques carbonatades, enmig de prats i amb una cobertura vegetal de pi roig (*Pinus sylvestris*), roure de fulla gran (*Quercus petraea*), freixes (*Fraxinus excelsior*), boix (*Buxus sempervirens*), avellaner (*Corylus avellana*), gatsaules (*Salix caprea*), etc. En aquesta localitat hi havia dos nuclis importants de dejeccions, separats uns 30 metres entre sí.

L'altra localitat és més septentrional, en un torrent molt dret i orientat al nord (DG 38). Força més enclotat i tancat, amb molt d'estrat muscícola i falguerar. L'indret és de difícil accés i molt penjat. Vam localitzar un sol nucli principal de dejeccions en un forat entre roques.

Hem analitzat el contingut dels excrements recollits en ambdues localitats des de l'any 1989 fins al 1991. De la primera localitat hem intentat seguir-ne un control estacional amb un total de 85 excrements, alguns d'ells, però, trossejats. De la segona localitat només en vam fer una sola recollida amb un total d'uns 20 excrements, alguns també força trossejats.

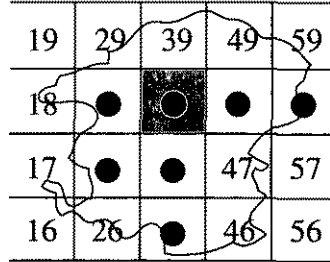

Fig. 2. Distribució de la geneta (*Genetta genetta*) al Ripollès.

Els números indiquen la quadrícula DG

- Quadrícula on és present
- Quadrícula on es troben les localitats estudiades

Els excrements van estar desfets o bé en sec o bé prèviament humitejats en alcohol. I cada element fou identificat amb lupa o per mitjà del microscopi òptic.

En aquest treball només fem una anàlisi qualitativa, sense entrar en aspectes més tècnics. Amb el material recollit i noves localitats que ja coneixem, farem noves anàlisis en què tractarem aspectes més quantitativus.

Resultats

A la primera localitat, l'espècie més abundant de bon tros és el ratolí de bosc (*Apodemus sylvaticus*). També apareixen les dues espècies de glírids, predominant el liró gris (*Glis glis*). En el grup dels micròtids hi ha el talpó roig (*Clethrionomys glareolus*), talpó comú (*Microtus duodecimcostatus*), talpó muntanyenc (*Microtus agrestis*) i talpó alpi (*Microtus arvalis*). En quant a les espècies d'insectívors, trobem la musaranya comuna (*Crociodura russula*), la musaranya cuaquadrada (*Sorex araneus*) i la musaranya menuda (*Sorex minutus*). A part de micro-mamífers, també trobem restes d'invertebrats, com potes d'ortòpters, èlitres de caràbids diversos (*Carabus rutilans*, *Carabus sp.*, entre d'altres), coccinèlids (*Titthaspis sedecimpunctata*). Algunes plomes i ossos d'ocells, escames de rèptil i alguns excrements amb manyocs de fulles i tiges de gramínies. I almenys dos excrements amb llavors de *Rubus sp.*, i un amb fulles de boix (*Buxus sempervirens*).

A la segona localitat també apareix majoritàriament el ratolí de bosc, també el talpó roig, el talpó comú i la rata cellarda. A més, s'hi troben algunes potes d'ortòpters, tiges i fulles de gramínies i llavors de *Rubus sp.*

Discussió

Aquestes dades fan pensar que el gat mesquer a la Vall de Ribes consumeix bàsicament rosegadors (sobretot *A. sylvaticus*) i insectívors; també formen part del seu règim alimentari diverses espècies d'artròpodes, alguns fruits i, a vegades, ocells i rèptils. Això coincideix amb altres dades de Catalunya (excepte en els casos dels rius Montsant i Siurana, en què els excrements analitzats contenen cranc de riu).

Resum de les dades qualitatives sobre la dieta de la geneta (*Genetta genetta*) a la vall de Ribes

Espècies	L 1	L 2
MICROMAMÍFERS		
<i>Apodemus sylvaticus</i>	+	+
<i>Glis glis</i>	+	-
<i>Elyomys quercinus</i>	+	-
<i>Clethrionomys glareolus</i>	+	+
<i>Microtus duodecimcostatus</i>	+	+
<i>Microtus agrestis</i>	+	-
<i>Microtus arvalis</i>	+	-
<i>Crocidura russula</i>	+	-
<i>Sorex araneus</i>	+	-
<i>Sorex minutus</i>	+	-
OCELLS		
Passeriformes	+	-
Possible falconiforme	+	-
Ocells indeterminats	+	-
INSECTES		
Ortòpters indeterminats	+	+
<i>Carabus rutilans</i>	+	-
<i>Carabus sp.</i>	+	-
<i>Titthaspis sedecimpunctata</i>	+	-
Coleòpters indeterminats	+	-
FRUITS		
<i>Rubus sp.</i>	+	+
RÈPTILS		
Possible sauri	+	-
ALTRES		
Fulles de <i>Buxus sempervirens</i>	+	-
Tiges i fulles de gramínies	+	+

BIBLIOGRAFIA

- ALCOVER, J.A. (1982). On the differential diet of Carnivora in islands: a method for analysing it and a particular case. *Doñana Acta Vert.* 9: 321-339.
- AYMERICH, M. (1982). Contribution à l'étude de la biologie de la Genette (*Genetta genetta* L.) en Espagne. *Mammalia* 46 (3): 389-393.
- CALVIÑO, F., de CASTRO, A., CANALS, J.L.S. GUITIÁN, J. & BAS, S. (1984). Régimen alimenticio de la Gineta, *Genetta genetta* L., en Galicia, noroeste de la Península Ibérica. *Bol. Est. Centr. Ecol.* 13: 29-41.
- CUGNASSE, J.M. & RIOLES, C. (1982). Contribution a l'étude du régime alimentaire du Renard (*Vulpes vulpes*), de la Fouine (*Martes foina*) et de la Genette (*Genetta genetta*) dans le Massif du Caroux-Espinouse. *Bull. Mens. O.N.C.* 59: 37-40.
- DELIBES, M. (1981). Survivance dans la nature d'une petite Genette *Genetta genetta* (L.) née et élevée en captivité. *Mammalia* 45 (4): 505-506.
- DELIBES, M. (1983). La Genette. *Naturopa* 45:13.
- DELIBES, M., RODRÍGUEZ, A. & PARRENO, F.F. (1989). Food of the Common genet (*Genetta genetta*) in northern Africa. *J. Zool., Lond.* 218: 321-326.
- GIL, J., GONZÁLEZ, F., PUIG, D. (1986). Alimentació de l'òliba (*Tyto alba*) i distribució dels mamífers i insectívors i rosegadors al Ripollès. *Bull. Centre d'Estudis Comarcals del Ripollès*, 10:22-23.
- GIL, J., FONZÁLEZ, F., PUIG, D., RUIZ-OLMO, J. (1988). Distribució dels carnívors al Ripollès. *Annals del Centre d'Estudis Comarcals del Ripollès*, 1987-1988. Desembre 1988: 141-146.
- GOSÁLBEL, J. (coord) et al. (1987). *Amfibis i Rèptils i Mamífers a Història Natural dels Països Catalans*. Ed. Gran Enciclopèdia Catalana. 389-391.
- MACDONALD, D.W. (1993). *Mammals of Britain & Europe. Collins field guide*. Harper-Collins Publishers, Somerset (UK). 312pp.
- PALOMARES, F. (1990). Attempt of free ranging readaptation in two small carnivores in Doñana National Park. *Mammalia* 54 (2): 307-309.
- PALOMARES, F. & DELIBES, M. (1988). Time and space use by two Common genets (*Genetta genetta*) in the Doñana National Park, Spain. *J. Mamm.* 69 (3): 635-637.
- PALOMARES, F. & DELIBES, M. (1990). Factores de transformación para el cálculo de la biomasa consumida por Gineta (*Genetta genetta*) y Meloncillo (*Herpestes ichneumon*) (Carnívora, Mammalia). *Misc. Zool.* 14: 233-236.
- PALOMARES, F. & DELIBES, M. (1991). Alimentación del Meloncillo *Herpestes ichneumon* y de la Gineta *Genetta genetta* en la Reserva Biológica de Doñana, S.O. de la Península Ibérica. *Doñana Acta Vert.* 18: 5-20.
- PALOMARES, F. & DELIBES, M. (1993). Ecología de una población de Ginetas en Doñana. *Quercus* 87: 6-11.
- ROEDER, J.J. (1980). Les emplacements de defecation chez la Genette *Genetta genetta* L. *Rev. Ecol.(Terre et Vie)* 34: 485-494.

ROEDER, J.J. & PALLAUD, B. (1980). Ontogénèse des comportements alimentaires et de prédation chez trois genettes (*Genetta genetta* L.) nées et élevées en captivité: rôle de la mère. *Mammalia* 44 (2): 183-193.

RUIZ-OLMO, J. & LÓPEZ-MARTÍN, J.M. (1993). Note on the diet of the Common Genet (*Genetta genetta* L.) in mediterranean riparian habitats of N.E. Spain. *Mammalia* 57 (4): 607-610.